

ס פ ר
ט ה ר ת מ ש פ ה ה

**A zsidó házassélet
törvényei**

Í R T Á K :

A תרצ"ו év Niszon havában tartott országos
orthodox rabbigyűlés által kiküldött bizottság tagjai :

WIEDER SULEM
nyiregyházi főrabbi

POLLÁK EMÁNUEL
szerencsi főrabbi

JUNGREISZ JAKAB
nyírmadaei főrabbi

és **BLASZ EDE** Debrecen

K I A D T A :

AZ ORTHODOX KÖZPONTI BIZOTTSÁG RABBICOLLÉGIUMA
BUDAPEST, EÖTVÖS U. 19.

הסכמות

הרב שלמה דוב ווידער

בן הרה"ג מוה"ר שלום ווידער אב"ד מנירעדהאז יצ"ו.

בס"ד

ווען דאס ספר ליקוטי אמרים פון תניא ז"ל איז ארויסגעקומען, האט דער בארדיטשעבער צדיק זי"ע געזאגט: "איך ווייס נישט ווי אזוי דער גודיסער באשעפער האט זיך געקענט אריין שטעלן אין אזוי קליין ספר'ל". איך זאג אויך אזוי; אין דאזיגען אין דער אונגערישער שפראכע געשריבענען קליינעם ספר'ל שטעקט גרויס לומדות, גרינדליכע הוראה און א סאך ארבעט, עס איז גאר א וויכטיגער ספר אין דען דאזיגען פאך.

די אונגערישע ארטאדאקסען קאנצעליי האט דאס געלאזט פארפאסען אין דער אונגערישער שפראכע, כדי דאס צוגענגליך מאכען צו די גרויסע מאסען נשים צדקניות וועלכע האבן זיך בעסער אויסגעקענט אין דער דאזיגער שפראכע.

צו דעם צוועק האבען זיי אויסגעקליבען מיין טאטען דען נירעדהאזער רב הגאון מוה"ר שלום ווידער ז"ל הי"ד, וועלכער איז געווען מפורסם פאר א חריפישען גאון און עמוד ההוראה (א תלמוד פון ייטיב לב און קול ארי' זי"ע)... אין דער רבנים קאמטטע וועלכע זיי האבן בעטרויט מיט דעם ספר פערפאסן.

איך קען עדות זאגען, אז אמר"ר ז"ל איז געזעסן שבעה נקיים אויף יעדן אות און שורה בעפאר ער האט דאס ארובגעשריבען (און כמה פעמים דאס איבערגעשריבען) וועקסלענדיג בריעף און זייער אפט פערסענליך איבערגערעדט מיט די אנדערע צוויי רבנים, ... און עס האט געדוירט א גאר לאנגע צייט ביז מען האט עס ... ארויסגעגעבן צום דרוק, אזוי אז דאס באמת א יחיד במינו, מען קען זאגען עס איז אויף דעם געביט א תורה שלימה, ...

איך האב געהאלטן ראטהזאם צו בעמערקן די אויביגע פאר ווערטער, כדי ווער עס וועט נעמען דאס ספר'ל אין דער האנד זאל באלד וויסן אין וואס א ספר'ל עס האנדעלט זיך, און ווי וויכטיג עס איז אז דאס זאל זיין אין יעדען אידישן הויז.

הרב שלמה דוב ווידער

הקדמה

ELŐSZÓ.

E könyvecskében foglaltakkal igyekeztünk eleget tenni annak a szent megbízatásnak, amelyet a Rabbi Tanács főtisztelendő tagjai שליטתנו reánk ruháztak azzal, hogy a házaselet tisztaságára vonatkozó vallási törvények rövid összefoglalásával, azok kinyomatásával és terjesztésével szüntessék meg azt a végzetes, nagyrészt a vallási törvények nem ismeretéből eredő tévelygést, amely sajnos sok-sok hittestvérünket a vallási bűnözések egyik leg-súlyosabb örvényébe dönti és amellyel utódaikon is lemoshatatlan foltot ejtenek.

Remélni merjük, hogy ezen fáradozásunk I. segítségével eredményesnek fog bizonyulni és főtisztelendő Főrabbijaink közreműködésével el fogjuk érni, hogy minden vőlegény és menyasszony házasságkötése előtt igyekezni fog e könyvecske tartalmát megismerni és azt házaselete folyama alatt is olvasgatni, hogy együttélésük lehetőleg mentes legyen azoktól a nidóh-vétkezéssel járó, az utódokra is súlyosan kiható következményektől, amelyek a hirneves „Chofez Chájim“ szerzőjének a továbbiakban közöl felhívásából oly megrázóan élénk merednek.

Főtisztelendő Főrabbijaink fentjelzett közreműködését úgy értjük, hogy a maguk részéről is igyekezni fognak a házasulandó feleket rábírní a jelen könyvecskében foglaltak tanulmányozására továbbá, **hogy alkalmat fognak keresni az elért eredményről meggyőződést szerezni, amiről majd megemlékeznek abban az igazolványban is, amelyet a vőlegény tartozik saját rabbijától esküvőjére magával vinni.**

Az I. áldása kísérje kis művünk sorsát, hogy a hozzáfűzött várákozásunknak megfelelően teljesítse szent rendeltetését és akkor reméljük, hogy azok a súlyos megpróbáltatások, amelyek nap-nap után sújtják a zsidóságot, végleg elvonulnak majd fejünk

felől, hiszen tudvalevő, hogy a zsidóság szenvedései mindig a vallási bűnözések következményeképpen jelentkeznek és amily mértékben vallási bűnözésük csökken, oly mértékben csökkennek szenvedéseink is.

Az Ég könyörülete áradjon felénk, hogy legyen már vége lesujtottságunknak és megpróbáltatásunknak, hogy lelkületünk tisztulásával és valláserkölcsünk megújulásával virradjon már reánk az a nap, amelytől fogva elmúlnak majd a fájdalom és a gyötrelém hangjai a zsidóság berkeiben és helyükben a tiszta öröm és zavartalan boldogság hálaadó dallamai fognak felszállni az Ég felé. . . אכי"ר . . .

נדדה

Bevezetés a nidoh-törvényekhez.

A házasetlet szabályozó törvény, szent Tóránknek egyik legfontosabb parancsolata. Megszegése olyan nagy vétek, hogy arra a legborzasztóbb büntetés: mindkét házafél lelkének örökös elkárhozása van kimondva. כרת (Mózes III. könyv 20. 18.) Hogy jobban megértsük e parancsolat horderejét, elég rámutatnunk arra, hogy a Szentírás a Jómkipur böjtjének megszegését és a vérfer-tőzést sújtja hasonló büntetéssel. Rettenetes, iszonyu büntetés ez! A lélek elkárhozik, nem vonul be a többi halhatatlan lelkek birodalmába és a gyermekek is bűnben fogantatván, az idők folyamán kihalnak, az utódok előbb-utóbb kivesznek, eltűnnek a világ színéről. כרת ועריירי . . .

Mindig szem előtt kell ezt tartanunk, hogy ne ébredjen bennünk soha ellene még a leghalványabb gondolat sem. Bizony sokan, nagyon sokan vannak közöttünk, akikben él a vallásosság-nak egy kis szikrája és akik semmiáron sem szegnék meg a Jómkipur böjtjét, és mégis e parancsolaton könnyűszerrel túteszik magukat. Hogy némileg megnyugtassák lelküket, azt mondják: Igaz, e parancsolatot messzemenő egészségügyi szempontok indokolják, elismerjük, hogy ily célja van: ám e célt és ered-ményt elérhetjük akkor is, ha mi nem tartjuk be mindama ob-szervanciákat, melyek a tisztasági napokra és a rituális fürdőre vonatkoznak.

Végtelenül nagy tévedés ez! Aki így beszél, az mindent elvetett magától, mert ezzel a gondolattal kétségbevonta a Tórának az Örökkévaló I-től való eredetét.

Abban mindenesetre nagyon is igazuk van, hogy e paran-csolat valóban megfelel a legmélyebb-reható egészségügyi követel-ményeknek. Hirneves orvosi tekintélyek nyilatkoztak már nem egyszer az idevágó szabályok pontos betartásának üdvös hatásáról, úgy magukra a házaselekre, mint az utódokra nézve „A szent-

írás nidoh-törvénye teljesen megegyezik az emberi természettel. E szabványok pontos, szigorú betartása elejét veszi az igen gyakori betegségeknek (női betegség), ez teszi a vallásos szülők gyermekeit immunissá bizonyos betegségek és járványok ellen, ez magyarázza meg a velükszületett intellektualitást és szellemi fensőbbiséget.“ (Socialhygiene der Juden, von Dr. Nossig.)

És ez így természetes is, mert mindaz, ami a Tórában parancsolatott, végeredményben az emberek egészségének javára szolgál. Ám ez a szentirási parancsolatnak csak egy mellékkörülménye, természetes folyamánya, de nem: — célja. Végzetes tévedés azt hinni, hogy I-teni Tanunk csupán egy orvosi könyv.

Sokkal magasabb okok vezérlik a házasesetre vonatkozó parancsolatot is. „Szenteljétek meg magatokat, hogy szentek legyetek, mert én vagyok a ti Örökkévaló I-tenetek!“ (Mózes III. könyv 20. 7.) Ezzel okadatozza a Tóra a házasesetre és egyáltalában a tiszta, erkölcsös életre vonatkozó parancsolatait. Szenteljétek meg magatokat! Emelkedjétek ki az állati ösztönök alatt hömpölygő iszapos árából egy magasabb és tisztább légkörbe, uralkodjatok vágyaitokon, küzdjétek le azokat, legyen elöttetek mindig egy határ, melyet túllépni nem szabad, hogy így neveljétek magatokat az állatvilágon felülálló magasabb lényé: emberré. Szenteljétek meg magatokat, hogy nemesedjétek, hogy felemelkedhessetek az eszményiség, az idealizmus legmagasabb polcára, hogy legyen házasesetek az I-tenfélelem, az égi nemeség és a földi tisztaság szent harmóniája.

Mivel tehát itt egy magasabb etikai célt szolgáló szigorú I-teni parancsolatról van szó, nem pedig egészségügyi intézkedésről, önmagától elesik minden kifogás, minden szépitgetés. Ha valaki — ez megdönthetetlen törvény — az előirt elkülönülést betartotta, a kívánt napokat is számlálta, azonban a rituális fürdőben meg nem fürdött, az nem tett eleget a Tóra rendelkezésének. Fürdött legyen százszor egy más fürdőben, mindaddig, míg az obszervanciák betartásával rituális fürdőt nem vett, mindenképen nidóhnak tekintetik és magára vonja az elképzelhető legnagyobb büntetést.

Kivonatossan közöljük itt a szentéletű, világhírt és nagynevű radini főrabbinak, a „Ch o f e z C h a j i m“ szerzőjének ל״ג lán-gszavu felhívását:

„Határtalan megdöbbenéssel és félelemrészessel látjuk és halljuk, hogy még ugynevezett vallásos zsidó körökben is bizonyos felületességgel és könnyelműséggel őrzik és tartják a Mindenható által megparancsolt elkülönítési törvényeket. Mindehhez még hozzájárul a mai kor szomorú romlottsága, az erkölcsstelenség, amely úgy a családban, mint a házon kívül is oly sok bajt és tragédiát okoz: a gyermekáldás vétkes meggátlása, a magzatnak a megtermékenyülés elől való elvonása, az egy — és két — gyermek rendszer meghonosítása és a két nem közös strandfürdőzésének égbekiáltó, valósággal világot megrendítő bűne és bűnözése.

Mindezen eget ostromló bűnök kihívják és előidézik a teremtő büntetését az egyéneknek rettenetes kenyérküzdelmét, az anyagi leromlást, az elesetiséget és azorfeül az összesség, az egész zsidóság lesújtottsággal lenézését és üldözését.

Mily határtalan és borzasztó felelősség terheli azt a zsidó nőt és férfit, akik áthágva a házassági elkülönítés és a zsidó erkölcs törvényeit: szószerint veszélyeztetik szeretett ártatlan gyermekeik életét, aláássák a maguk létfenntartását és előidézik lelkük elkárhozását és az egész zsidóság mérhetetlen szenvedését.

Igaz, hogy szent vallástörvényeink megszegése nem mindig vétkes akaratból vagy hitetlenségből származik, hanem legtöbbször a következőkből:

1. Hogy a rejteteres bűnök nagyságával és következményeivel nincsenek tisztában és borzalmas büntetésük nagyságáról halvány fogalmuk sincs.

sokan vallástörvényeink céljait és rendeltetését tévesen értelmezik

3. Hogy szent vallástörvényeinket egyáltalában nem ismerik.

Aki szent Tóránk öt könyvét áttanulta, annak tudnia kell, hogy a Mindenható a házassélet szent törvényeinek megszegőit és az erkölcsitelenség bűnöseit a legrettenetesebb büntetéssel a „kóréssz“-el sújtja.

וַיֵּשׁ אִשְׁרָאֵל יִשְׁכַּב אֶת אִשָּׁה הוּא וּנְכֹרֹתוֹ שְׁנֵיהֶם מִקֵּרב עִמָּהּ

„Férfi, ha nővel tisztulásának idejében nemileg érintkezik, úgy irtassanak ki mindketten néptük köréből.“

וְאֵל אִשָּׁה בְּנִידַת טוֹמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב לְגִלּוֹת עִירוֹתָהּ

„Nőhöz tisztátlanságának idején ne közeledj, hogy felfedjed szemérmét.

A kóréssz fogalmát toll nem képes teljes egészében hűen és a valóság-nak megfelelően ecsetelni. Az emberi elme is gyenge ahhoz hogy arról magának teljesen tiszta képet alkothasson, tehát csak a kóréssz körvcnalezésére szorítkozom:

A „kóréssz“: — kiirtás. Az ember életéveinek kitöltése előtt; sok: legvirágzóbb fiatal korában, legboldogsabb éveiben hirtelen — akár férfi vagy nő — kiszakítatik az élők és szeretett hozzátartozóik köréből, itthagynak

özvegyet és árvákat egy óriási kérdőjellel, hogy miért? . . . Egyedül a Mindenható, aki előtt minden, még a legelrejtettebb titok is, mint nyitott könyv van felfedve, aki a feledés homályába borított, titokban elkövetett bűnöket is számon tartja: Ő, csakis Ő tudna erre feleletet adni. . .

Ha azonban ezen bűnözőt a Mindenható bizonyos érdemek folytán mégis megajándékozta hosszabb földi élettel, esetleg még jóléttel is, ne ringassa magát ha bűnös utjait jóvá nem tette, abban a téves hitben, hogy a Teremtő talán elfelejtette vagy elengedte nagy vétkeit. Büntetését nem kerülheti el! Elkészülhet egy még sokkal borzalmasabb büntetésre s ez a „kórész”-nak másik súlyosabb része: a lélek kiirtása. Mindkét bűnöző, — a férfi és a nő — lelkének megsemmisítése, túlvilági életük elvesztése és elkarhozása, ami felülmul minden földi fájdalmat és szenvedést.

A lélek I-tentől származó tiszta ény sugar. A lélek I-teni szikra, amely az élettelen testet élteti. A lélek a Mindenhatónak egy parányi fénye halhatatlan I-teni lehelet, amelyet nagy Teremtőnk maga lehel belénk, amelynek az a rendeltetése és hivatása, hogy a testet, az állatot az emberben meg-nemesítse, erkölcsileg és szellemileg emelje és tökéletesítse. Szent égi láng a lélek, amelynek az az egyedüli vágya, hogy befejezve földi küldetését, visszatérhessen a Teremtőhöz, Életforrásához, hogy ott elfoglalhassa meg-érdemelt helyét a halhatatlanság fényes birodalmában.

Am ily nagy bűnökkel terhelt lélek, ily szemérmetlen vétkekkel bemocskolt lélek — mily hátborzongató még elgondolni is ... oda többé nem térhet vissza, hanem elűzve, kiteszítva, menedéket nem találva bolyong és lebeg a Mindenségben. Ez a lélek ki van írva, életforrásától el van vágya és örökre el van kárhozva. . .

A legszentebb házaseleti törvények megszegőit a Mindenható nagyon gyakran gyermektelenséggel (ועריי) bünteti. Terméketlenség vagy a gyermek elhalálózása folytán a családfa kivész, teljesen kihal. Az öröm és a remény így eltűnik, száműzve van: — ez is kórész!

A házaselet törvényeinek megszegése és az erkölcstelen életmód: a gyermekek korai elhalálózását is maga után vonja. Hány esetben éppen a szerető gyermekekért reszkető szülők okai dédelgetett kicsinyek elhalálózásának. Gyermekeik, akik bűnben foganták, idő előtt kihalnak, így utódaik kipusztulnak, kivésznek. Ez is: — a kórész egyik változata.

Ha azonban bizonyos érdemek folytán, ily gyermekek meg is maradnak, az kétségtelen, hogy lelkükre a szülők rányomták bűnös életük le nem mosható bélyegét, ami kihatással van egész szellemükre, természetükre és vallási életfolyamatára.

A tisztátlanságban fogantott gyermek magában hordja az erkölcstelenségre való alantas hajlamosságot és a hitetlenség csiráját. Ezekből válik a

legtöbb vallástagadó! Ily gyermek megfertőzött lelkében állandó tusa folyik örökös küzdelem dul a földi vágyak és a zsidó tisztult eszmények magasztos valláserkölcse között. A boldog meglegedést, amit az igazi vallásosság nyújt, ti szerencsétlen gyenge szülők, ti vontátok meg gyermekeitektől.

A mi nagy bölcseink szerint a legtöbb gyermekági halál annak a következménye, hogy a zsidóasszony nem tartotta meg hűen és lelkiismeretesen a nagy horderejű nido — törvényeket.

Mindezeket szem előtt tartva és a felsorolt tényektől megborzadva: mindazok, akik eddig talán nem tartották meg a mi szent házassági törvényeinket, szálljanak magukba és lelkiileg megtörve, térjenek meg és jöjjenek vissza a mi élető forrásunkhoz, a mi szent I-teni tanunkhoz. Hagyják abba bűnös életüket, emelkedjenek ki az erkölcstelenség mély fertődjéből egy tisztultabb erkölcsei magasságba, amig nem késő, amig életerős éveikben jövathetik borzasztó bűneiket. Ne tartsa vissza őket kicsinyes kishitűség és saját magukkal szemben bizalmatlanság, hogy talán már mindennek vége, hogy — hiába! —, már ők nem tehetik jóvá bűneiket!!! Rettenetesen hamis, téves felfogás és elgondolás ez! A jóságos Teremtő minden megtörtet kegyelmébe fogad, szívesen veszi eltévelyedett gyermekeinek megtérését, hogy ezután következő életük folyásával és megtisztult cselekedeteikkel jövathegyk addigi életmódjukat és így elnyerjék az ő kegyes megbocsájtását. Ne tartson vissza senkit álszégyen, vagy a környezet gunyolódásától való félelem, hanem felemelt fővel, örömmel és boldogan térjenek rá a hit, szeretet és szent vallásunk betartásának örökké üdvözítő és felemelő útjára!

Zsidó házastársak! Zsidó nő és zsidó férfit! Ne feledkezzetek meg soha, de soha e nagy és félelmetes I-teni parancsolatról! Ha még él szívetekben-lelketekben a vallásosságnak, az I-tenfélelemnek egy szikrája, úgy ébredjétek. Szedjétek össze, gyűjtsétek össze erőiteket, hogy lelkiismeretesen betarthassátok a szent tisztasági törvényt. Egyetlen I-tenünk, irgalmas Atyánk, ki nekünk adta szent és magasztos Tóráját, megáld ezért benneteket, megáld jóléttel, boldogsággal és hosszúélettal; megáld titeket és megáldja majdan gyermekeiteket is. . .

B. E.

1. FEJEZET.

A vérzés
bekövet-
kezése

1. Ha egy nőnél vér mutatkozik, legyen az a nála megszokott havibaj idején, vagy bármikor, úgy *nidoh*! E szó alatt azt értjük, hogy bekövetkezett a férjétől való elkülönödés ideje. (Lásd 8. fejezetet.) Ezen elkülönödés tart a *nidoh* percétől kezdve a vérzés idején át és a fehéröltés után (*המסק טהרה*) az ugynevezett tisztasági napokon keresztül a *tviloh* — fürdés — utánig.

2. Egyremegy, ha a vért a nála megszokott módon méhnyílás utján vette észre, vagy más érzés által, avagy ha semmit sem érzett, csak megvizsgálta magát és a vizsgálati vásznan vért talált, akármilyen parányi a talált vér, ugyszintén ha ruháján, fehérneműjén, vagy ágyneműjén pecsétet (*כתם*) talált (4. pont), mind-ezen esetekben *nidoh*.

3. Ha a vizsgálati vásznan talált vér nem is vörös, csak vöröses, vagy feketés, szóval; ha sötét színű, úgy feltétlenül: *nidoh*. Ha azonban minden kétséget kizáró módon megállapíthatja, hogy fehér, akkor: *tiszta*. Ha bármilyen más színárnyalatu foltot talált a vásznan, úgy okvetlenül kérdést kell intézni a rabbihoz.

Ha pecsétet
talál

4. Ha a nő bármikor ruháján, vagy fehérneműjén, a köldök táján, vagy alul, ugyszintén ágyneműjén, vagy a lepedőn bárhol akármilyen parányi pecsétet talált, azonnal intézzen saaloht a rabbihoz.

Az anyaméh
megnyilásá-
nak ér-
zése

5. Ha a nő az anyaméhben olyasmit érez, amelyet a vérzés fellépésénél szokott érezni, úgy rögtön a legtízetesebben meg kell magát vizsgálnia. Ha a vizsgálatra használt és jól bevitt tiszta puha vászondarabkán vöröses, vagy feketés színű pecsétet talált, úgy azonnal *nidoh*, még ha a pecsét a legkisebb is. Ha bármilyen más színárnyalatu a pecsét, vagy ha nem vizsgálta meg magát azonnal, mindkét esetben forduljon kérdéssel a rabbihoz. Ha teljesen fehérét talált, úgy *tiszta*. Ha azonban *semmit sem* talált a vásznacskán, úgy feltétlenül: *nidoh*! Azok a nők azonban akik fehér folyásban szenvednek, ezen utóbbi esetben is intézzene!

kérdést a rabbihoz. Ugyancsak kérdéssel kell fordulni a rabbihoz, ha a vásznacskán semmilyen pecsét nincsen, de h a j vagy p o r s z e m látszanék rajta.

Ha a nő már három hónapja más állapotban van, vagy gyermeket táplál, akkor is tiszta, ha nem talál semmit a vizsgálati vásznan.

6. Ha orvos a nőt bensőleg, a méhben műszerrel megvizsgálja, úgy intézzen kérdést a rabbihoz.

7. Ha netalán a nemi-érintkezésnél lépne fel a vérzés, úgy a férj a legstürgősebben forduljon a rabbihoz a továbbiakra nézve, mert ennek igen súlyos és nagy horderejű következményei lehetnek.

Vérzés érintkezésnél.

FIGYELEM!

Minden eddig felsorolt és ezután felsorolandó esetben, valamint oly esetekben, amelyek ezen könyvben nincsenek felemlítve, ha a nő nincs valamivel tisztában, vagy valami fölött töpreng, avagy kételkedik, úgy azonnal forduljon kérdéssel a rabbihoz Csakis és kizárólag a r a b b i h o z vagy d á j e n e z, egyik asszony a másiktól sohase kérdezzen semmit.

2. FEJEZET

ל ב י ש ת ל י ב ו ן

A fehéröltésről és a tisztasági napok számlálásáról.

1. Ha egy nő nidoh lett, egyremegy ha havibaját kapta meg, vagy vizsgálás folytán vett észre valamit, vagy ha pecsétet talált, (1. fejezet 4. pont) úgy öt napig várnia kell, hogy a fehéröltéshez felkészülődjék. Főlöszleges öt napon át vizsgálgatásokkal bajlódnia, mivel teljesen mindegy, hogy másnap szűnik meg a vérzés, vagy csak az ötödik napon, mindenképpen csak az ötödik napon szabad a fehéröltést végezni.

A fehéröltés napja.

Ha például egy nő szombat kimenetelekor este (מוצאי) — (az éjjel mindig a következő naphoz számít) — vagy vasárnap

estefeléig nidoh lett, úgy csak a rákövetkező ötödik napon, azaz e példának hozott esetben, csütörtökön estefelé szabad fehérét öltenie, ha a vérzés megszűnt.

2. Azon esetben, ha a megvizsgálásnál az ötödik napon sem találta magát tisztának, vagy csak a legcsekélyebben is kételkedik, שאלה-t kell kérdezni, vagy a fehéröltést mindaddig el kell halasztani, amíg teljesen tisztának találta magát.

A vizsgálás
נדיקה

3. A tisztasági napok számlálásához a fehéröltési vizsgálatnál igen gyökeres, alapos és lelkiismeretes vizsgálatot kell lefolytatni, mert ezen vizsgálat döntő jelentőségű és a legfontosabb. Ha ez nem tökéletes, úgy minden további számlálás sem mis és érvénytelen. A vizsgálat napnyugt előtt kell végezni. Az időpontra irányadó mindenkor a péntek esti gyertyagyújtás ideje az egész rákövetkező hétre, tehát világosan mondvá, ha például a péntek esti gyertyagyújtás ideje hat óra, úgy a vizsgálatot a rákövetkező hét folyamán mindig kb. estefelé hat órákor kell végezni.

4. A vizsgálat a következőképpen történik: A vizsgálatra készítsen elő egy teljesen fehér, tisztára mosott vászondarabot, amely feltétlenül puha és finom legyen, tehát ne legyen uj, vagy durva, hanem már használt; puha és tisztára mosott. Egyebet ezen célra használni nem szabad!!!

A nő altestét külsőleg kissé lemossa melegvizzel és nem tiszta fehéreneműjét leváltja és átcsereéli tiszta fehérre. Egyik lábát helyezze kis számaryra és így állva vezesse be a puha fehér vászondarabot mélyen a testbe, להורים ולסדיקים, minden hasadékába és ráncába, ameddig csak ujjaival behatolni képes. A bevezetett vászondarabocskát benn kell hagyni lehetőleg egészen estig. Ha kissé nehezen türi ily hosszú ideig, úgy kiveheti és tüzetesen megnézi. Ha nem tiszta fehér, bármily színű is, úgy még nem tiszta és שאלה-t kell kérdezni. Ha azonban teljesen tiszta fehérnek találta, akkor tiszta. Kívánatos, hogy egy-negyed órával a csillagok feljötte előtt egy puha tiszta fehér vászondarabocskát újból vezessen be és azt a csillagok feljötteig benntartsa. Akkor kiveszi, megvizsgálja és óvatosan elteszi másnap reggelig, hogy azt reggel a nappali világosságnál ismét megvizsgálhassa.

A fehéröltés estéjén, ha tisztának találta magát, tiszta fehér lepedőt tesz ágyára és kicseréli a többi ágynemű huzatát is. A fehéröltés utáni tisztasági napokon mást mint fehér színű ágy-

neműt, vagy fehéreneműt használni, illetve viselni nem szabad.

5. Ha a nő biztosan tudja, vagy látta, hogy a tervezett fehérlítés napján vérzése volt, úgy a vizsgálat csakis úgy érvényes, ha az est beállta előtt kb. egy órával bevezetett vásznacska tényleg bennmaradt sötét estig. Amennyiben nem tudná benntartani a csillagok feljövételéig, úgy az egész fehérlítést másnapra kell halasztani.

Ha aznap még vérzése volt.

6. Ezt a tisztasági napok számlálását előkészítő vizsgálatot nem szabad tulkorán este előtt végezni, de későn sem. Amint már fentebb írtuk, az időpont a péntek esti gyertyagyújtás ideje. Ha csak némileg is kételkedünk afölött, vajjon alkonyodik-e már, úgy az egész fehérlítést másnapra kell hagyni.

7. Ha a nido bekövetkezésétől számított ötödik nap szombatra esik, úgy a helyi szokás irányadó, hogy miképpen kell cselekedni. Semmiesetre sem szabad szombaton, vagy ünnepnapon ezen célra vizet melegíttetni, éppogy nem szabad a lemosáshoz, vagy ledörzsléshez törülközőt, vagy bármily vászonneműt használni. Egyébként ma már a legtöbb hitközségben szokásos, hogy szombaton fehérlítést nem végeznek, hanem másnapra halasztják.

Ha az ötödik nap szombatra esik.

3. F E J E Z E T.

ז נ ק י י ם

A tisztasági napok.

1. Ha a nő a fehérlítéshez tisztának találta magát, úgy kezdődik a hét tisztasági nap számlálása. A tisztasági napok számlálása a fehérlítés után következő másnapon veszi kezdetét. Világosan kifejezve, ha a fehérlítés például vasárnap estefelé történik, úgy az első tisztasági nap másnap hétfő, tehát a tviloh, a rituális fürdés, legkorábban hétfőtől számított hetedik napon, azaz a rákövetkező hét vasárnap estéjén történhet.

A hét tisztasági nap kezdete.

Rövid és főszabálya a következő:

A melyik nap estéjén a fehérlítés történt, a rákövetkező hét ugyanaz a nap estéjén kell fürödni. Természetes, hogy mindez csak abban az esetben, ha a hét tisztasági napon végig tisztának találta magát.

A rituális fürdés napja.

2. A fehéröltés után következő másnap reggel, amikor már biztosan nappal van, éppúgy estefelé, jóval alkonyodás előtt ismét meg kell magát vizsgálnia. Mint ezen első napon, úgy a hét tisztasági nap mindegyikén köteles magát megvizsgálni: reggel, amikor már világos van és estefelé, amikor még világos van.

A hét tisztasági napon, meg kell vizsgálnia reggel és estefelé naponként a fehéreneműjét is, hogy nincs e rajta pecsét.

Vizsgálás
mind a
tisztasági
napon.

3. Szigorúan kell vigyázni, hogy a köteles vizsgálás mind a hét tisztasági napon naponta kétszer el ne mulasztassék. Első napon a vásznacsát egész mélyen kell bevezetni a testbe להורים ולסדקים, annak minden hasadékába és ráncába, a többi napon, ha nehezebbre esik az egész mélyen való bevezetés, úgy csak egyenesen kell bevezetni להורים ולסדקים nélkül.

Figyelmeztetés! Egy sajnálatos és végzetes tévedésre kell itt rámutatnunk. Minden vizsgálatnál okvetlen és feltétlenül be kell a puha tiszta vásznacsát vezetni a testbe, **l e t ö r l é s s e m m i s é s é r v é n y t e l e n.**

4. Ha azonban valami elkerülhetetlen okból a hét nap mindegyikén végzendő vizsgálat többször elmulasztatott, úgy a következőktől függ. Ha a fehéröltésnél megtartott vizsgálaton kívül a rákövetkező napon, tehát az első tisztasági napon legalább egyszer jól megvizsgálta magát, éppúgy a tisztasági napok legutolsóján, a hetedik napon is, úgy a hét tisztasági nap nem veszítette el érvényességét, hanem betöltöttnek tekintik. De ha az első tisztasági napon egyáltalán nem vizsgálta meg magát, úgy a számlált tisztasági napok elvesztették érvényességüket és újabb alapos vizsgálat után megkezdheti a hét tisztasági nap új számlálását.

Ha a hét
tisztasági
napokban
nem talál-
ta magát
tisztának.

5. Ha a hét tisztasági napon végzett vizsgálat bármelyikén nem találta magát tisztának, akkor az addig számlált tisztasági napok érvénytelenek és újból kell neki előírás szerint (2. fejezet 3. pont) a vizsgálat, lemosást és fehéröltést végezni és ezen fehéröltésre következő másnaptól kezdve új hét tisztasági napot kell számlálni. Amint látjuk, ily esetben nem kell öt napig várni, hanem még ugyanaz napon estefelé elvégezheti a fehéröltést, feltevé természetesen, ha ezen új fehéröltés céljából végzett alapos és beható vizsgálatnál teljesen tisztának találta magát.

6. Ha a nő a tisztasági napok egyikén méhnyílást, vérzést tapasztalt, úgy a tisztasági napok azonnal érvényüket veszítették. Ezen esetben is még aznap estefelé elvégezheti a fehéröltési

vizsgálatot. Ez azonban kizárólag csakis úgy történhet, hogy a tiszta fehér puha vászondarabot bevezeti mélyen és benn tartja estefelétől egészen a csillagok feljöveteléig. Ha ezen vizsgálati vásznacska tiszta, úgy még akkor este elvégezheti az uj fehéröltést és másnap reggel megkezdheti az uj tisztasági napok számlálását. A kis vásznacskát el kell vigyázattal tenni és másnap reggel világos nappal meg kell ismét vizsgálni. Ha egy ilyen sötét estig szorosan a testben maradt vásznacskát nem használt, avagy nem tudta benn tartani, úgy csakis másnap este ölthet fehérét, természetesen előzetes, már ismert (2. fejezet 3. pont) vizsgálat után.

7. Ha a hét tisztasági nap közben testén, ruháján vagy ágyneműjén pecsétet talált, úgy intézzen kérdést a rabbihoz.

8. Ha a nő méhgyűrűt visel, úgy a vizsgálat mikénti lefolytatására, valamint a rituális fürdésre nézve is forduljon a rabbihoz.

Ha pecsétet talál a hét tisztasági napon

Ha méhgyűrűt visel.

4. F E J E Z E T.

A tviloh-hoz, (rituális fürdőhöz) való előkészületekről.

ה פ י ה

1. A hét tisztasági nap végén, azaz a hetedik napon estefelé, a nő elkészíti magát a rituális fürdőhöz. (חמישה)

Ezen a tviloh-napon ugyanis, amelynek estéjén fürdik, tartózkodjék a nő, az egész nap folyamán a hus-evéstől, mivel az nagyon beveszi magát a fogak közé. Ha a tviloh-nap szombatra vagy ünnepnapra esik, a hus-evés meg van engedve, azonban e kivételes esetben a fogakat este fogvájójával és rendkívüli figyelemmel és alaposan kell tisztítani.

Ne foglalkozzék aznap tészta-gyurással.

2. A tviloh, azaz rituális fürdés előtt a nőnek a következőket kell lelkiismeretesen elvégeznie:

A körmöket kézről és lábról le kell vágni és mindentől nagyon jól megtisztítani.

A körmökről a mai modern lakkozást alaposan el kell távolítani, még pedig étherrel, amely azt teljesen leveszi.

A száját többször jól ki kell öblíteni és a fogakat fogvájó-

Előkészületek a tvilohoz

val kitisztítani a netalán benmaradt ételektől.

A tviloh előtti tisztálkodás.

Műfogak és tapasz eltávolítása.

3. Ezek az előkészületek a tviloh előtt kötelező kádfürdést megelőzően, vagy eközben történhetnek. Ugyanis a nőnek a rituális fürdés előtt tiszta meleg vízben kádfürdőt kell vennie.

E kádfürdésnél szappannal tisztára mossa magát tetőtől-talpig, füleinek üregét, az orrlyukakat, a hónalját, egész testét, hogy az mindentől mentes és tiszta legyen. A hajnál és hajzatonál azonban nem elég a tisztára mosás, hanem azokat lassan, különös óvatossággal és figyelemmel ki kell mindenütt fésülni, hogy ne legyenek összekuszálva és hogy ne tapadjon egyik szál a másikhoz.

Mindez kizárólag meleg vízzel történjék, hideg vízzel nem szabad és nem érvényes.

4. Műfogakat, ha kivételük orvosi segítség nélkül történhetik, tviloh előtt feltétlenül ki kell venni. Épügy flastromot, tapaszt mindentünnen el kell távolítani. Fülbevalót, nyakéket, gyűrűt stb. még a kádfürdés előtt le kell venni.

Bőrhám-lás, seb-ill-tali kérgesedés esete.

5. Ha a nő testén valahol seb folytán támadt kérgesedés van, ha bőre hámlik, ha rossz vagy mesterséges körme van, ha orvosi rendeletre vattát visel fülében, végül ha testéhez tapadó tisztátlanságban szenved; mindezen esetekben saaloht (kérdést) intézzon a rabbihoz.

A kádfürdés időpontja.

6. A tviloh előtti kádfürdést még az alkonyodás beállta előtt világosságnál kell megkezdeni és az a körömvágással stb. legálább félóráig tartson. Ez olyképpen történik, hogy estefelé megkezdni a kádfürdést és a kádfürdéssel, valamint a fenti szakaszokban felsorolt előkészületekkel mindaddig foglalatkosodik, amíg az est beköszönt. Ennek utána azonnal a tviloh, a rituális fürdést végzi.

Ha csak sötét este veheti a kádat.

7. Mindazonáltal, ha a nő akadályozva volt abban, hogy a kádfürdést még alkonyat előtt, világosságnál megkezdhesse, úgy megkezdheti és végezheti este is a kádfürdést. Ez esetben azonban a kádfürdésnek az összes előkészületekkel együtt egy óra hosszat kell tartania, hogy nyugodtan, különös óvatossággal végezhesse az előirt szabályokat.

Ha a tviloh péntekre vagy ünnep elő-napjára esik.

8. A kádfürdés és a tviloh között nem szabad semmit sem enni. A tilalom fennáll péntek este is, amikor tudvalevőleg hosszabb idő telik el a kádfürdéstől a tviloh-ig.

9. Ha a tviloh estéje péntekre, vagy valamely ünnep előestéjére esik, úgy a körömvágást, kádfürdést, fésülést stb. egész világos

nappal kell elvégezni. Ily esetben vagy a férj gyujtsa meg a szombati gyertyákat, mivel a nőnek még nappal, korán kell elmennie a fürdőbe, vagy ő maga is meggyujthatja azokat eltávozása előtt, azonban ki kell kötnie, hogy a gyertyagyujtással még nem vállalta magára a szombat szentségét. A brochot a gyertyára ej kell mondani. Nagyon ügyeljen a nő arra, hogy péntek estefelé körömvágással, fésüléssel és szappannozással a szombatot meg ne szegje. Mindezeket nagy vigyázattal még nappal végezze, a gyertyagyujtás időpontja e l ő t t.

10. Pénteken, vagy ünnep előnapján legtanácsosabb a kádfürdést, minden egyéb előkészületeivel, még a déli órákban elvégezni az előírások szerint. Természetes, hogy az ilyen déli órákban, valamint általában péntek és ünnep előestéje előtt még világosan végzett kádfürdésnél, nagyobb óvatosság szükséges, mert hiszen így a tviloh-ig hosszabb idő telik el. Ilyenkor este a tviloh előtt, illetve mielőtt a rituális fürdést venné, a nőnek előbb nagy szigorúsággal és körültekintéssel meg kell magát vizsgálnia. Szükséges, hogy a vizsgálatot a fürdős asszony is a leg gondosabban elvégezze és esetleg érintés után is megállapítsa: vajjon a test mindenütt tiszta-e és nincs-e valami rátapadva.

11. Ha a tviloh ideje szombat estére (szombat kimenetelével), vagy ünnepnapra következő estére, (ünnep kimenetelére) esik, ugy a kádfürdést minden előirással pénteken, illetve az ünnep előnapján történik n a p p a l. A tviloh estéjén pedig ismét meg kell fürödni kádban is és lelkiismeretesen ügyelni, hogy mindenütt tiszta legyen (száj, fog, haj, stb.). Igen sok községben az a — helyes — szokás divik, hogy szombat, vagy ünnep kimeneteli estéjén tvilohot, rituális fürdést nem végeznek, hanem azt egy nappal későbbre halasztják.

Ha a tviloh ideje szombat kimenetelére esik.

12. Ha a tviloh oly estére esik, amellyel szombat végződik és ünnep kezdődik, vagy oly estére, amely ünnep első és második napja között van: ugy a kádban fürdést, körömvágást, tisztítást, fésülést stb. köznapon, szombat vagy ünnep előnapján kell végezni. A tviloh estéjén csupán az intim helyeken kell melegvízzel tisztára mosni (ünnep este szabad e célra vizet melegíteni) és szigoruan megfigyelni, hogy fül, orr, haj és az egész test tiszta-e. Fésülni természetesen nem szabad! Száját és fogakat tviloh előtt alaposan ki kell tisztítani.

Ha a tviloh két ünnepnap közé esik.

13. Ezen utóbbi szakaszokban tárgyalt esetekben, mivel a

kádfürdéstől a tvilohig hosszabb idő telik el, a végzett kádfürdés és fésülés után (ha a nőnek netalán haja lenne) a haját meg kell kötni és leszoritani, nehogy a tviloh-ig összekuszálódjék.

**Tyukszem
vágás.**

14. Ha a nő, akár a fürdőben, — ha ott tyukszemvágó van, — akár otthon le akarja vágatni tyukszemeit. úgy ezt feltétlenül a tviloh előtt kell elvégeztetnie.

15. A nőnek a rituális fürdés előtt minden szükségletét el kell végeznie.

16. A vallásos zsidónő szemérmertessége magával hozza, hogy senki, még a családja se tudja, amikor tviloh-hoz megy.

5. FEJEZET.

A tviloh — a rituális fürdés — módjáról.

מִקְוֵה Mikvoh!

**Mit értünk
rituális
fürdés
alatt.**

E kifejezés alatt: Mikvoh — rituális fürdő: — kizárólag oly fürdőt értünk, amely forrását és vízmennyiségét illetőleg megfelel szent vallástörvényeinknek és amelyet egy orthodox rabbi mindenképen megfelelőnek nyilvánított. Vigyázzatok zsidó anyák!! Ha száz más fürdőben alábukott, vagy fürdőt legyen a nő, az mind semmis és érvénytelen! Ha nem ment a mikvoh-ba, ugy továbbra is nido h, tisztátalan! Szent vallásunk I-teni parancsolata szerint vérfertőzést jelent együttélése férjével és így a legrettenetesebb bűnt követi el férjével, magával és ártatlan gyermekeivel szemben.

1. A kádfürdés és előkészületek befejezése után (4. fejezet 2. és 3. pont) miután az est beköszöntött, a tviloh, rituális fürdés következik. Az est beálltát, hétről hétre az illetékes rabbi vagy dajén állapítja meg, ami egyébként körülbelül megfelel a פרישת שזמבא kimenetele időpontjának.

**A tviloh-
alábukás.**

2. A nő, menten minden ruházattól, minden oldalról tüzetesen megvizsgálja, megnézi és körültapintja magát: vajjon nem tapadt-e haj, vagy valami egyéb testére, mert azt, bármily csekély is, el kell távolítania. Helyes és kívánatos, hogy a saját vizsgálatán kívül még alaposan vizsgálja felül a rabbiság által a fürdőbe kiküldött asszony is.

Nagyon kell vigyázni arra is, hogy amikor a mikvoh-ba lép, a láb ne legyen sáros vagy iszapos.

Ezután a fürdős asszony jelenlétében — akinek jelenléte az alábukásnál feltétlenül kötelező — a rituális fürdőbe, a mikvoh-ba lép és olyképpen bukik alá a vízbe, hogy az egész test és haj egyszerre egy és ugyanazon pillanatban víz alatt legyen. Ha hajának a legvége is kilátszik a vízből, úgy a tviloh érvénytelen és továbbra is nidoh. Testtartása ezen alábukásnál olyan legyen, hogy a víz mindentüvé hozzáférhessen. Nem szabad nagyon meggörbültni, vagy erősen guggolni, mert ezáltal ráncok, behajlások támadnak, amelyek a víznek a testhez való hozzájutását megakadályozzák, Azonban helyes és kell is kissé guggolni.

A lábak ne legyenek szorosan egymás mellett, a karok ne érintsék a testet, a kezek nyitva legyenek, az ajkak és a szemek is gyengén legyenek becsukva.

A mikvoh vize olyan mély legyen, hogy legalább a nő gyomorszájáig érjen.

3. Mivel az alábukó nő maga nem láthatja, vajjon tényleg teljesen és egyszerre befedte-e a víz, ezért mint már fentebb irtuk, feltétlenül jelen kell lenni egy vallásos zsidó asszonynak, aki a lebukásra lelkiismeretesen felügyel. Egy ilyen asszonynak a jelenléte ezért is jó, mert így a mikvoh-ból való kilépésénél vele találkozik először.

4. Mivel a felügyelő asszony egyszerre csak egyet figyelhet meg jól: vajjon helyesen végzi-e a lebukást, ezért nagyon helyes és követendő szokás, hogy a mikvoh-ba mindig külön-külön csak egy asszony lépjen be alábukásra.

5. Miután az alábukás előírás szerint megtörtént, még ott a vízben a nő a következő **b r o c h o t** mondja:

A brocho

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על המבילה

E brochonak a fordítása a következő: Dicsérve légy Te Örökkévaló I-tenünk, a világnak Királya, ki megszentelt bennünket törvényeivel és megparancsolta nekünk a **t v i l o h**-t.

Brocho közben a nő ne nézzen a vízbe és karjait melle alatt fonja össze a testén. Nagyon helyes, ha a brocho után mégegyszer alábukik a fenti előírások szerint.

6. Ha a nő elfelejtette a brochot mondani, azért a tviloh mégis érvényes.

Ha más asszony segítségével szükséges az alábukásnál.

7. Ha egy nő más asszony segítségével nélkül nem képes az alábukást végezni, akkor az a nő, aki segédkezik neki, mártsa be előbb kezeit a mikvoh vizébe, tartsa kezeit a mikvoh vízében az egész tviloh folyamán és a víz felülete alatt fogja meg az alábukó nőt de ne fogja erősen, hogy a víz oda is hozzájuthasson ahol fogja.

Ha a tviloh Jóm Kipur v. Tiseoh-beovra esik.

8. Ha a tviloh Jóm-Kippur יום כפור vagy Tiseoh-Beow ט' באב beköszöntési estéjére esne, úgy a rituális fürdés elhalaszlandó. Ugyanugy tilos a tviloh a hét gyásznapon is.

9. Más esetben azonban nem szabad a tvilohot a hetedik tisztasági nap estéjéről elhalasztani, ha a férj otthon van. A férj azonban ne utazzék el nagyon komoly ok nélkül, neje tviloh napján.

10. A 8-ik pontban tárgyalt esetekben, vagy esetleg betegség folytán elhalasztott tvilohot szintén nem szabad nappal végezni, hanem mint rendesen, csakis este. Magától értetődik, hogy az elhalasztott fürdéshez csakis úgy mehet, ha vizsgálat alapján mindaddig tisztának találta magát.

Mely esetben szabad nappal végeznie tvilohot.

11. Ha a tviloh este nem végezhető, például ha a nő egy távolfekvő faluban lakik, ahol nincs rituális fürdő, úgy a tvilohval a nyolcadik napig kell várni. Ezen kivételes esetben a nyolcadik napon a kádfürdést és a tvilohot: alábukást nappal is elvégezheti minden előírás betartásával, azonban haza a lakásába, az est beálltáig ne menjen.

12. Folyó vízben való rituális fürdő ügyében saaloht, kérdést kell intézni a rabbihoz.

13. A tviloh elvégzése után, a férjének élő szóval meg kell mondani, vagy más módon értésére adni, hogy a tviloh megtörtént.

A gyermekáldás meggátálása.

14. Az érintkezés természetes és magasabb valláserkölcsi célja, a megtermékenyülés, a gyermekáldás. Ennek megakadályozása, vagy megsemmisítése végtelenül súlyos, h a l á l o s b ű n. Ez, születendő gyermekeinek erőszakos megölését jelenti, megannyi eljövendő életnek szándékos, kegyetlen elpusztítását, amely borzalmas cselekedet kimeríti az emberölés fogalmát és amely bűnözést soha többé jóvátenni nem lehet.

Életveszély fennforgása esetén kiváló rabbikhoz kérdés intézendő.

6. FEJEZET.

רִינֵי כֹלָה

A menyasszony idevágó kötelmeiről.

Bevezetésül álljon itt egy i-tenfélő zsidó anyának rövid kérése menyasszony leányához:

„Szeretett édes jó Gyermekem!

Örömmel hordtalak szivem alatt és örömmel neveltelek fel száz és száz viszontagság, váltakozó öröm és bánat között, sok küzdelemmel és szenvedéssel, amíg a Jóságos Teremtő, ime elvezérelt bennünket életed legboldogabb korszakához. Most, hogy annyi anyai reszkető aggodás és félelem után elérkeztél ezen örömnapiaidhoz, én kérek most cserébe tőled valamit, szeretve-szeretett gyermekem!

Teljesítsd lelkiismeretesen és igaz szeretettel zsidó női kötelességeidet! Tartsd fenn és mentsd meg családunk vallás-erkölcsi tisztaságát, ne vágd széjjel szentségtörő kezekkel ősi, terebélyes családfánkat, soha, de soha ne térj el a Mindenható által előirt és megparancsolt szent házassági törvényektől, ne terhelje soha lelkiismereted meg nem engedett házasséleti érintkezés, ezzel fenntartod és ápolod családfánkat és elősegited további egészséges, I-tennek tetsző virulását. Anyai könnyek között kérlek erre édes jó gyermekem és biztosítlak, hogy a Nagy Teremtő megáld ezért majd Téged, férjeddal és gyermekeiddel együtt.“

1. Minden anya oktassa ki menyasszony leányát a nidohtörvényekre, különösen magyarázza meg jól leányának, miképen kell az előirt vizsgálatokat végezni.

Álszemérem sohse tartsa vissza az anyát ettől, mert ennek elmulasztása súlyos kihatással lehet leánya házasságának tisztaságára és születendő gyermekeinek életére és jövődjére.

2. Minden menyasszony köteles esküvője előtt alapos megvizsgálás után fehéret ölteni és hét tisztasági napot számlálni. Ha mind a hét napon tisztának találta magát, úgy az összes előírások szerint kádfürdőt kell vennie és utána a tviloht, rituális fürdőt kell végeznie. E tekintetben nincs semmiféle különbség férjes nő és menyasszony között. Csupán egyben különbözik a

**Menyasz-
szony kö-
telessége**

menyasszony, hogy nem kell a fehérlítéssel az ötödik napig várnia.

Mikortörténhet a menyasszony fehérlítése

3. A fehérlítés csak akkor történhet, amikor a menyasszony már biztosan tudja, hogy melyik napon lesz az esküvője. A fehérlítést olyankor kell végezni, hogy az olvasandó hét tisztasági nap esküvője napjához közel végződjék, mert a tviлоht lehetőleg egész közel az esküvői naphoz kell megtartani. Legfeljebb négy nappal az esküvő előtt szabad a tviлоht végezni, e l ő b b n e m. Például, ha az esküvő napja vasárnapra esik, úgy az előző szerda este előtt nem szabad a rituális fürdőt venni. Tviloh után az esküvőig minden nap meg kell vizsgálnia magát.

Ha a tisztasági napok közben vagy végén az esküvő elodáztattott

4. Ha a hét tisztasági nap közben vagy befejezésekor az esküvő elodáztattott, akkor kérdést kell intézni a rabbihoz, hogy a számlált tisztasági napok beszámíthatók-e, vagy nem, mivel ez mindig az adott körülményektől függ.

5. Ha a hét tisztasági nap az esküvő napja előtt végződik és így a tviлоh egy-két nappal előbb lesz megtartva, akkor szabad a tviлоh-t a hét tisztasági nap után következő másnapon, vagyis a nyolcadik napon n a p p a l i s végezni, az előírások betartásával. De ha a hét tisztasági nap az esketési nap után végződik, tehát a rituális fürdés is annak utána történik, akkor — épp úgy, mint egy régebben férjnél lévő asszony — a tviлоh-t c s a k i s e s t e végezheti.

6. Ha a tisztasági napok hetedike az esküvő napjára esik, úgy attól függ, hogy a tviлоh, esküvő (חופה) előtt vagy után történik-e. Ha Chüppe előtt, úgy nappal is szabad végezni kivételesen (hajnalban nem, csak amikor már világos nappal van). Ez esetben a Chüppe beesteledés után tartandó. Ha a Chüppe után tartja a menyasszony a tviлоht, úgy csak este végezheti.

Ha tviлоh az esküvő napja után esik

7. Ha a tviлоh az esküvő napja után lesz megtartva, úgy az új házaselekre, a Chüppe-től kezdve a tviлоh utánig, a niddoh állapot szabványai kötelezők és minden elkülönödést a legszigorubbant be kell tartani. Mindezen felül nem szabad az új házásoknak egyedül együtt lenni egy szobában, s e m é j j e l, s e m n a p p a l, egészen a tviлоh utánig. Azért szokásos ilyen esetben, hogy a Chüppe után a menyasszonyt egy leányka és a vőlegényt egy fiucska kíséri a szobába.

8. Nagyonfontosságú és ezért nagy súly helyezendő arra, hogy az esküvő napja akként legyen meghatározva, hogy a menyasz-

szony a t v i l o h u t á n, azaz t i s z t á n menjen a Chüppo alá. Azonfelül lehetőleg úgy kell kiszámítani, hogy az esküvő ne legyen közel a várható havibajhoz.

9. Ha a menyasszony leány, úgy a vőlegénynek az első, csak némileg is m e g f e l e l ő nemi érintkezés után azonnal el kell a menyasszonytól távoznia, a n ő n i d ő h és tüstént érvénybe lépnek az összes elkülönödési törvények, akár mutatkozott vér, akár nem. A fehéröltés ez esetben, vagyis menyasszonynál, amennyiben tisztának találta magát, már a negyedik napon megtörténhet, nem kell, mint más férjes asszonynak, az ötödik napig várnia.

Ezuttal rá kell mutatnunk, hogy mennyire belegázol legszentebb házassági törvényeinkbe az a mai divatos, bűnös szokás, hogy az új pár esküvő után nászutra megy. Együttélésre, százféle együttes szórakozásra indulnak, amikor a legszigorubb elkülönödési szabványokat kell betartani. Ez csak azért történhetik, mert nem ismerik ezen — súlyos következményekkel járó — cselekedetük nagy horderejét és kihatását. Z s i d ó f é r f i a k é s z s i d ó n ő k! Egy kis türtőztetést, egy kis magasabb rendű erkölcsi erőt kérünk! Ha már okvetlen utazni akarnak, úgy tegyék ezt az esküvő után tizenkét nappal, amikor az új asszony már t i s z t á n áll a férj oldala mellett és megengedetten, a Mindenható áldásától kisérve, találhatják meg boldogságukat.

7. F E J E Z E T.

י ו ל ד ת

A tisztasági szabványokról gyermekszülés után.

1. Amint egy nőnél szülési fájdalmak lépnek fel, azonnal el kell különödni a férjétől. Ha a fájdalmak teljesen megszűntek és tüzetes vizsgálat után sem talált legcsekélyebb vércseppet sem, úgy forduljon kérdéssel a rabbizhoz.

2. Mihielyt egy gyermeket szült, azonnal: n i d o h. Teljesen mindegy, hogy rendes vagy idétlen szülés, elvetélés volt-e, bármilyen alaku és bármily kicsiny is, mindenképen: nidoh! Ha

Elkülönödés első érintkezés után

Amennyiben tisztának találta magát

Nászut

Ha szülési

jelentkeznek

Ha szülési vagy vetélés történt

a vérfolyás teljesen megszűnt és tüzetes, alapos vizsgálat után (2. fej. 2., 3. pont) tisztának találta magát, úgy elvégzi előírás szerint a fehéröltést és utána hét tisztasági napot számlál.

3. Ha leánygyermeket szült, úgy a tvihoht nem szabad semmiképpen a szülés utáni 14 napon belül végezni, azon esetben sem, ha a hét tisztasági nap addig netalán befejeződött. Ily eset különben is alig fordul elő.

Mindez áll és irányadó akkor is, ha kétséges, hogy mi volt az elvetélt gyermek, fiu-e vagy leány.

4. Ha azonban fiugyermeket szült, úgy a tviloh 14 napon belül is végezhető, feltéve, hogy addig — kellő vizsgálatokkal kísérve — a hét tisztasági nap letelt, ami természetesen csak nagy ritkán vagy alig esik meg.

8. F E J E Z E T.

ה ר ה ק ה

Az elkülönödésről.

Teljes el-
különödés

1. Mihelyt a nő niddoh lett, a házastársaknak nemcsak a nemi érintkezés tilos, hanem a legszigorubban meg van tiltva minden közeledés és minden érintkezés egymás között a rituális fürdés: a tviloh utánig.

2. Ezen időn át nem szabad a házasfeleknek egymást megérinteni! Egyik félnek sem szabad a másik részére valamit átnyújtani, még ha a tárgy olyan nagy is, hogy az átnyújtás által valamilyen érintkezés kizártnak látszik. Épügy nem szabad dobni sem valamit egymásnak. Valamely tárgynak vagy kis gyermeknek átadása csak úgy történhet, hogy az egyik leteszi és a másik felveszi.

3. A férjnek nem szabad neje ágyában feküdni, sem arra ülni, még annak távollétében sem. Épügy nem szabad feküdni nejeének ágyneműjén.

4. A nőnek nem szabad férje ágyát annak jelenlétében agyneművel ellátni, valamint nem szabad férje jelenlétében annak ágyában feküdni.

Az ágyak-
ról

5. Az ágyaknak nem szabad egymáshoz érniök, hanem kell, hogy egy kis üres hézag elválassza azokat. Ott, ahol az

ágyak hosszában egymás mellett állanak, úgy, amint ma divatos, ott nem elég egy kis hézag a két ágy között, hanem meg lehetőségen nagy hézaggal — egy éjjeli szekrényel — kell egyiket a másiktól elválasztani.

6. Nem szabad mindkettőjüknek egyszerre ugyanazon a ruganyos, ingadozó vagy mozgó tárgyon ülni, kivéve, ha egy idegen ül közöttük.

7. Nem szabad kettőjüknek ugyanazon vasuti fülkében vagy bármily járműben ülni, szórakozó utazás céljából. Ha az utazás más, elhalaszthatatlan okból történik, akkor szabad, nagyon kell azonban vigyázni, hogy valami személyes érintkezés ne történjék.

Utazásnál
vasuton
vagy
egyéb
járműven

8. Nem szabad kettőjüknek egyszerre egy és ugyanazon edényből enni.

9. Ha a nő valamit evett vagy ivott és abból meghagyott, nem szabad a férjnek a maradékot megenni vagy meginni nejének jelenlétében, kivéve, ha a maradékot előbb más edénybe ürítették át.

10. Egyik házasságának sem szabad a másik részére italt betölteni, vagy ételt odanyújtani, kivéve, ha ez balkézrel történik.

11. A nő ne töltsön vagy készítsen mosdáshoz vizet a férjének.

12. Kötelesek minden étkezésnél, ha egyedül csak ők ketten ülnek az asztalnál, terítékük közé valamely szokatlan tárgyat tenni, vagy pedig egy asztalterítő felterítésével a terítéket egymástól elválasztani.

Étkezésnél

13. Egyáltalán mindent kerüljenek, ami közelebbi érintkezéshez vezethet, tehát nem szabad egymás között kedveskedő beszélgetést folytatni. Ezért célszerű, hogy a nő addig, amíg nido, tehát a rituális fürdés utáni, jelként egy bizonyos ruhát vagy jellegzetes fejkötőt viseljen, hogy ezáltal a házasságok állandóan emlékeztessenek az érintkezés tilos voltára.

14. A férjnek nem szabad nejének rendszeren eltakart testrészeit fedetlenül látni.

15. A nő ebben az időben ne énekeljen férje jelenlétében.

16. A férj ilyenkor ne élvezze nejének illatszerzeit.

17. Ha az egyik házasság beteg és rászorul a másik segítségére, erre nézve intézzenek kérdést a rabbihoz.

Ha egyik fél beteg

9. F E J E Z E T.

עונה הסמוכה לוסת

Az elkülönödésről a várható periódus előtt.

Minden érintkezés tilos periódus alatt.

1. Miután a nidoh törvények oly fontosak, hogy az egész zsidó élet és az eljövendő nemzedék tisztasága függ azok betartásától, ezért — szent törvényeink parancsolata szerint — már a várható haví vérzést megelőzően tilos a házasfelek között ugy a nemi érintkezés, mint minden testi kedveskedés. Ha nappalra várható a periódus, ugy már az előtte való éjjel is tilos az érintkezés, ha viszont éjjelre várható, akkor már az előtte való egész napon kötelező az e l k ü l ö n ö d é s.

2. Hogy melyik nap vagy melyik éjjel tekinthető a várható periódus és az előtte való elkülönödés idejének, erre nézve vallás-szabványaink következő három főszabályt állapítanak meg:

A.) A haví szabály. (וסת החדש)

Ennél: a periódus mindig a zsidó holdszámítás szerinti hónapnak egy bizonyos napjára esik. Például, Niszon hó 10, Ijjar hó 10 és Szivan hó 10-re. Mindegy, hogy a hónapnak egy napos ujhold napja (ros chódes) van-e vagy két napos, a fontos az, hogy a vérzés jelentkezése hányadik napja a hónapnak. Ha a periódus kiindulása olyan ros chódesre esik, amely csak egy napos, ugy a legközelebbi hónapban, amikor két napos ros chódes van, — a második nap számít a periódus visszatérésének.

Figyelmeztetés! Mivel egész számítási rendszerünk a hold járására van alapítva, minden zsidó asszony tartson magának feltétlenül egy zsidó naptárt (לוח), amelyben jegyezze fel magának a havibaj fellépésének napját és ezzel kapcsolatosan az időszakokat, amikor az elkülönödés kötelező.

B.) A középszabály. (עונה בינונית)

Itt a periódus mindig az észlelt vérzéstől számított harmincadik napon lép fel, a két vérzés közötti időszak tehát 28 napot tesz ki. Eszerint, ha például a periódus vasárnapra esett, ugy a legközelebbi periódus a rákövetkező ötödik hétnak hétfőjére várható. Megjegyzendő, hogy az első szakaszban vázolt haviszabály folytán itt a 31-ik nap is mint visszatérő periódus

v e e n d ő f i g y e l e m b e .

C.) Az időközi szabály.

Ez az eset az, amikor a periódus nem a hónapnak egy bizonyos napjára esik, hanem bizonyos időközökben jelentkezik, például 20, 25, vagy 32 nap leforgása után.

3. A várható periódus idejének megállapítására mind a három szabálynál a vérzés megindulásának időpontja irányadó.

4. Némely nőnél a periódus fellépése bizonyos jelenségekkel tünetekkel van összekötve. Így pld. ismételt egymásután következő ástás, ismételt egymásután következő tüszentes, fejben vagy tagokban való nehézkes érzés, altestben, vagy derékban való fájdalom, hideglelés vagy eféle zavarok jelentkezése. (וסת הניקה) Ilyen esetben az elkülönődésre nézve kérdést kell intézni a rabbihoz. A szabályoknál megkülönböztetünk egy biztos szabályt(וסת קבוע) és egy nem biztos szabályt. (וסת שאינו קבוע)

Testijelen
ségek a
vérzés
előtt.

5. A havi szabályt akkor nevezzük biztosnak, ha a periódus már háromszor egymásután, a hónap ugyanazon napján jelentkezett, pld. Sziván 15., Tamúz 15 és Av hó 15.-én. Az időközi szabályt pedig akkor nevezzük biztosnak, ha a periódus már négyszer egymásután ugyanazon idő leforgása alatt mutatkozott, amikor tehát három egymáshoz hasonló időköz választja el az egyik vérzést a másiktól.

Mikor
biztos a
szabály.

6. A havi szabály csak akkor válik biztossá, ha az említett ismétlődések mindannyiszor egyformán éjjel vagy nappal történtek, míg az időközi szabály biztossá válik akkor is, bizonyos esetekre להיומרא (lásd 8—10 pont), ha ismétlődő vérzések ugyanazon napon jelentkeznek, tekintet nélkül arra, hogy ez egyszer nappal, más-szor éjjel történik.

7. Nem biztos szabály az, ha a havibaj egyszer vagy kétszer jelentkezett ugyanakkor. Az elkülönődés szigoruan betartandó a várható periódus előtt, akár biztos, akár nem biztos a szabály, az első pont alatt kifejtett módon.

Nem
biztos
szabály

8. Azon a napon vagy éjjelen, amelyen egy biztos szabály várható, a nap vagy az éj elteltével az elkülönödési kötelezettség csak az esetben szünik meg, ha a nő gyökeres és alapos vizsgálatot végzett (lásd 2. fejezet) és teljesen tisztának találta magát. Ha a vizsgálatot idejében elmulasztotta, úgy végezheti később is, de addig az elkülönödést fenn kell tartani. Ha közben fürdőt vett, úgy intézzen kérdést a rabbihoz. Ha nem biztos szabály várható, akkor is vizsgálja meg magát, ez esetben azonban elég a könnyebb

vizsgálat, illetve nem kell egész mélyre nyulni a vizsgálati vásznacskával.

Ha netalán ezt a könnyebb vizsgálatot is elmulasztotta, — habár a vizsgálat megejthető később is — amennyiben a várt időben nem érzett vérzést, úgy a nem biztos szabály ezzel megszüntnek tekinthető. Egyébként akár biztos, akár nem biztos szabály esetén, e napokban dicséretre méltó a g y a k o r i vizsgálás.

9. A középszabály különbözik a többi szabálytól azzal, hogy az elkülönödési kötelesség a várható időben, — az első esetben is — csak akkor szűnik meg, ha gyökeres és alapos vizsgálat után tisztának találta magát.

10. A nem biztos szabály megszüntnek tekinthető, ha csak egyszer is elmarad, míg a biztos szabály csak akkor tekinthető megszüntnek, ha háromszor egymásután marad el.

11. Amíg valamely szabály biztossá nem válik, az elkülönödés tartására nézve tekintettel kell lenni úgy a havi mint a közép, valamint az időközi szabály szerinti dátumokra.

Ennek világosabb megértésére a következő példát hozzuk fel: ha Niszon hó 1-én azaz rós chódeskor vérzés jelentkezett, akkor ros chódes Ijjar első napján áll be a középszabály és másnap, ros chódes második napján a havi szabály. Ha e napokat megelőzően pld. már Niszon hó 20-án lépett fel újabb vérzés, akkor ros chódes Ijjar második napja az elkülönödési nap, de ros chódes Ijjar első napja mint középszabály, ez esetben tárgyalanná vált és helyébe a Niszon hó 20-tól számított 30-ik nap lép mint figyelembe veendő középszabály. Már most ha Ijjar hó első napján nem jelentkezett vérzés, akkor az utána következő Ijjar hó 9-ik napja jön tekintetbe mint a 20 napos időközi szabály. Ha azonban jelentkezett vérzés Ijjar hó elsején, akkor Ijjar hó 9-ike válik tárgyalanná és helyébe az időközi és havi szabály kapcsán Ijjar hó 20-ika kerül, mivelhogy az időközi szabály mindig az utolsó vérzéstől számítódik. Ugyancsak figyelembe kell venni Ijjar hó 12-ikét mint időközi szabályt, amely Niszon hó 20 és Ijjar elseje közötti időszakból képződött. Tekintve, hogy Niszon hó 20-án volt vérzés, az utána következő Ijjar hó 20-át elkülönödésre okvetlen figyelembe kell venni mint havi szabályt akkor is, ha Ijjar elsején is jelentkezett vérzés. Ha Ijjar elsején nem volt vérzés, akkor Szivan hó elseje nem jön tekintetbe. Ha Ijjar 9-én jelentkezett vérzés, akkor Ijjar 28-ikát mint 20 napos

időközi szabályt kell figyelembe venni, amennyiben Niszon hó 20-tól Ijjar 9-ig 20 napos időköz volt. Ha Ijjar hó 28-án ismét jelentkezett vérzés, ezzel a 20 napos időközi szabály b i z t o s lett, amennyiben három hasonló időköz választotta el az egyiket a másiktól. Niszon 1—20. Niszon 20—Ijjar 9. és Ijjar hó 9—28.

Folytathatók a példát, végigvezetve az olvasót sok mindenféle eshetőségen. Ettől azonban el kell tekintenünk, mert akkor fejtegetésünk igen hosszúra nyulnék. Az eddigi példával is csak azt akartuk szemléltetővé tenni, hogy mi mindenre kell egy i-ten-félő zsidó asszony figyelmének kiterjednie és hogy szent kötelességének tartsa minden legcsekélyebb eltérés észlelésénél saalohval fordulni a rabbijához.

12. Itt ismételen rámutatunk annak a szükségességére, hogy minden zsidó nő jegyezze fel zsidó naptárba pontosan vérzése jelentkezésének időbeli körülményeit, különösen ha nincs biztos szabálya, jegyezze fel mindig azt a napot amelyen a vérzés fellépett nála és legyen figyelemmel arra, hogy ez a nap melyik napja a hónapnak és hány nap telt el az egyik vérzéstől a másikig, hogy így teljesen tisztában legyen ugy a havi, mint az időközi és a középszabálynak őt érdeklő adataival és saaloh esetén e feljegyzések alapján a rabbi is könnyebben tájékozódhassék. A rabbinak így módjában lesz a saaloh alá kerülő napokat a minimumra csökkenteni, amikor például a vérzés más-más napon jelentkezik, a pontos feljegyzésekből könnyen megállapítható, hogy hány nap esik váltakozás alá és így a többi nap nem képezheti saaloh tárgyát.

13. A biztos szabályról is szükségesnek tartunk tájékoztatásul egy rövid példát leírni: Ha a biztos szabály 20 napos időközben állapodott meg, egyszer azonban elmaradt és csak a 30-ik napra jelentkezett a vérzés, akkor elkülönődési szempontból figyelembe veendő az utolsó vérzést követő 20-ik nap mint biztos szabály, amely c s a k h á r o m s z o r i elmaradás esetén szűnik meg, de figyelembe veendő az utolsó vérzést követő 30-ik nap is mint nem biztos szabály. Ha a 30-ik napon ismét jelentkezett vérzés, mindazonáltal az utána következő 20-ik napon megint kell számolni a vérzés lehetőségével, mert az előbbi biztos szabály még mindig fennáll. Ha akkor azonban ismét nem jelentkezett vérzés, akkor a 30-ik napot megint figyelembe kell venni és ha e napon tényleg ismét fellépett a havibaj, ugy a 30-ik nap

időközi biztos szabállyá vált.

Ha azonban a vérzés ismét jelentkezett a 20-ik napon, még mielőtt fellépett volna harmadszor a 30-ik napon, ezzel a 20 napos biztos szabály érvénye teljesen helyreállt és a 30-ik nap nem biztos jellege megszűnt. A 20 nap visszanyeri — újbóli jelentkezés esetén — a biztos szabály jellegét akkor is, ha előzőleg már háromszor nem jelentkezett a vérzés a 20-ik napon, hanem kétszer a 30-ik, egyszer a 32-ik és utána egyszer a 20-ik napon.

14. Minden szabály akár biztos, akár nem biztos, amely a három hónapi viselő állapot előtt fennállott, elveszti az érvényességét a három hónap utáni terhesség és a szülés utáni 24 hónapra. Ha azonban ezen idő alatt jelentkezett vérzés, úgy arra tekintettel kell lenni az elkülönödést illetőleg.

15. A viselőség és a szülés utáni 24 hónap eltelte után a terhesség előtt fennállott szabály érvénye az illető nőnél önként helyreáll. Időközi szabálynál egyszer fel kell lépnie a vérzésnek, hogy utána a régi szabályt figyelembe vegye. Egyébként a terhesség és szülés utáni 24 hónap idejére a nidóh, fehéröltés és tviloh törvényei ugyanazok mint máskor.

Figyelem! Az első fejezet első pontjában csak a nidóh állapot bekövetkezése utáni elkülönödésről van szó, míg a várható periódus előtti elkülönödésre vonatkozó szabályok a 9-ik fejezetben keresendők.

TARTALOM JEGYZÉK:

	Oldal
1. Fejezet. A vérzés bekövetkezése	10
2. „ A fehéröltés	11
3. „ A tisztasági napok	13
4. „ A rituális fürdéshez való előkészületek	15
5. „ A rituális fürdés — tviloh	18
6. „ A menyasszony kötelmei	21
7. „ A szülés utáni törvények	23
8. „ Az elkülönödésről	24
9. „ A havibaj előtti elkülönödésről	26

ספר
טהרת משפחה

**A zsidó házasság
törvényei**

IRTÁK:

A תרצ"ו év Niszon havában tartott országos
orthodox rabbigyűlés által kiküldött bizottság tagjai:

WIEDER SULEM
nyiregyházi főrabbi

POLLÁK EMÁNUEL
szerencsi főrabbi

JUNGREISZ JAKAB
nyirmadi főrabbi

és **BLASZ EDE** Debrecen

KIADTA:

AZ ORTHODOX KÖZPONTI BIZOTTSÁG RABBICOLLÉGIUMA
BUDAPEST, EÖTVÖS U. 19.